

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (Inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 270.

V Ljubljani, v četrtek 25. novembra 1886.

Letnik XIV.

Delavske zbornice.

(Konec.)

Taka stranka, ki se za strogo določeno ustavo toliko zmeni, kot za lanski sneg, ki zdatno bolje obrajta vse z gosto meglo neodločnosti, nejasnosti obdano, da tem laglje ribe in ribice lovi, ta stranka sedaj nekaj predlaga, kar bi bilo reprezentativnemu načinu naravnost nasprotno in bi nasprotnike njegove le podkrepilo; ta stranka se sedaj za nekaj poganja, kar bi bila morala večina sprožiti, če bi se bilo nadjati, da bi se nasvet vresničil, da bi bili stanovi res stanovski zastopani. Kako pa se zastopajo stanovi stanovski? Tako, da si kmetje iz Kranjske Gore ne volijo za zastopnika kakega advokata iz Metlike ali Crnomlja, temveč sosesestnika iz svoje srede ali vsaj iz svoje bližine, ki njihove težave pozná, in zato tudi vé, kje jih čevelj žuli, ter jim skuša po možnosti pomagati. Vsak stan naj bi si volil v državi, kakor tudi v deželni zbor zastopnika iz svoje srede, pa bi se občni blagor veliko bolje pospeševal, kakor se pa takó, dokler sedé v državnem zboru možjé kot zastopniki svojih volilcev, kateri imajo le redko kedaj pravi pojem o stanu ali obrti, katero zastopajo. Kako le bo dobro zastopal odvetnik kmeta, ker je tisto, kar je odvetniku na korist, odločno kmetu na kvar in kar bi bilo kmetu na korist, pa odvetniku na škodo. Edino veliki kapital skrbel je že od nekdanj, da je pošiljal možé iz svoje srede v državni zbor, in nasledki tega so očividni. Najbolje se jim godi in najmanj bremen jim je nositi.

Š tem pa ne menimo, da bi moral vsak stan zastopnike izključljivo le iz svojega stanu imeti. O tega ne! Tudi si jih lahko v drugem, njemu najbližnjem in najbolj naklonjenem stanu išče. Tak stan, kmetskemu najbližji in najbolj naklonjen, je duhovski stan. Duhovnik, kedar enkrat samostalen postane, je navadno tudi ekonom in sicer vé ali manj vzoren ekonom, ki kmetove težave ž njim vred občuti. Tak bi vam bil še najspretniji zastopnik kmetskega stanu. Žal, da se narod tako malo po njih ozira, ko mora vendar prepričan biti, da so prav duhovniki njegovi najboljši dušni in telesni prijatelji. Dober zastopnik kmeta bil bi tudi kak večí ali manjši

grajščak, kateri svoja posestva sam obdeluje, ker tudi ta dejansko vé, kje kmetovalca čevelj žuli; če je sicer konservativen, kerščansk mož.

Zastopnik stanov v državnem zboru ima pa še drug pomen, ki se opira na znani prislovice: „čevljar ostani pri kopitu“ in pa: „Vsak zase, Bog pa za vse!“ To je, naj bi presojevali potrebe ene pokrajine le tisti, ki jih poznajo, ne pa vsak, kdor bi mislil, da mu je Bog jezik za govorico vstvaril. Saj ste že videli, kolikrat da se je dr. Jacques vtikal v naše zadeve na Kranjskem in prav tolikrat in vselej se osmodil pri tem. Prav tako neumestno bi bilo, ko bi kak naš poslanec v državnem zboru spuščal se v dolgotrajne debate o tem, ali je žrebčarija v Radovici potrebna za ondašnje kraje ali ne in če bi se kak gališk poslanec vtikal v tirolske gorske zadeve. Pač pa je popolnoma na svojem mestu, če se potegujejo slovenski poslanci za skupne naše težnje po vsej slovenski zemlji, ki obsega Kranjsko, Mali Štajar, dolnji Korotan, Goriško, Primorje in Istro.

Toliko se nam je potrebno zdelo omeniti o zastopništvu stanovskih koristi, ker se tudi predlog liberalcev na ustanovo delavskih zbornic vsaj navidezno na to opira. Žalostni stan želé zboljšati delavcem ljudje, ki dosedaj niti za piškav lešnik niso srca imeli za ubozega trpina. Ali ga jim bodo res? Poglejmo! Kolikor je bilo do sedaj brati o teh zbornicah, se pač ni nadjati, kajti število poslancev, ki pojde iz tistih v državni zbor, bo tako pičlo, tako neznatno, da se bodo možje kar zgubili med drugimi poslanci. Liberalci torej s tem predlogom nič drugega ne nameravajo, kakor sedanja večini eno založiti in pa v delavskih poslancih, katerih prijatelje se sedaj kažejo, nekoliko podpore dobiti za posebne prilležitosti. Da pa delavcem s tem ne bo pomagano, imamo dokaz v nemškem državnem zboru, kjer imajo prav znatno število poslancev, pa nič ne opravijo. Kdor hoče delavcem pomagati s tem, da bi imeli spodoben zastop v državnem zboru, ta se mora najprvo ogreti za splošni volilni red. O tem pa liberalci nečejo prav nič vedeti. Da bi se pa vendar pokazali, kako dobri prijatelji da so delavcem, odprli so jim te stranske duri, skozi ktere naj bi v državni zbor lahko smukali, kedar bi se jim to poljubilo.

Pa še nekaj. Če bi se delavske kamore res ustanovile in če bi res prišlo nekaj delavskih zastopnikov v državni zbor, ki bi tirjali več pravic in polajšanja, kakor ga imajo sedaj, kaj mislite, kdo se jim bo prvi po robu postavil? Nihče drugi, kakor kak velikoindustrijalec na levici, kajti ondi sedé tisti velikaši skupaj. Na desni v državnem zboru ni ljudi, ki bi se bili delavcem vpirali, pač pa so tisti na levici. Le pomislite na srđite dolgotrajne debate lanskega leta za pomanjšanje dela po tovarnah! Kdo je bil, ki ga je priboril? Desničarji! Levičarji so bili kot lastniki tovarn in družih industrijalnih podjetij skoraj da vseskozi protivni.

To so tudi dolenje-avstrijski delavci že prav dobro sprevideli in so se nedavno na svojem zboru v Šempolitu odločno izrekli proti vpeljavi delavskih zbornic, kakor jih sedaj nameravajo, kar so tudi popolnoma prav imeli.

Repetirke v delegaciji.

Da dobi naša vojska nove puške, take, ki bodo kar same streljale, če bo Janez le pritiskal, je vže obče znano. Da bodo veljale blizo 51 milijonov goldinarjev in da jih nameravajo petnajst let izdelavati, preden jih bodo vsi oddelki cesarske vojske imeli, je tudi že več ali manj po svetu razširjeno. Malo ali nič se pa še ne vé, kaj je o njih govoril vojni minister grof Bylandt v delegacijah. Pred vsem drugim moramo omeniti, da jih je hvalil, in to v tehničnem, kakor tudi v praktičnem oziru.

Za pešce in lovec treba jih bo po proračunu vojnega ministra 488.712; k temu se mora pa še prišteti rezervna zaloga 50% z 244.356 puškami. Toraj bo treba vseh pušek nekako 733.068 komadov. Če bi se Avstrija ravnala po družih državah, ki imajo navadno tako velike rezervne zaloge, kakor velik je bojni stan vojske, bi znašala rezervna zaloga blizo 100%, kar se po drugod tudi v resnici nahaja in ima vsak mož na bojnem polji stoječ še svojo drugo puško v založišči. V Avstriji rezervni zaklad do sedaj ni véč znašal, kakor samo 30%, ker so že pri vpeljavi Werndlnovih pušek nekoliko mislili na repetirke.

LISTEK.

Spomini iz potovanja po Gornje-Štajarskem.

(Dalje in konec.)

Ako hočemo od zahodne strani stopiti v cerkev, pridemo najprej na lep prostor, iz kterega se vidi mogočno pročelje gotske stavbe. Od tod gré se po véč stopnjicah navzgor v prosto lopo, iz ktere vodijo velika z marmornatimi stebriči obrobljena vrata v cerkveno ladijo.

Na desno pri vstopu se pride pod veliki stolp, kjer je odločen prostor za krstno kapelo; na levo pa je mali stolp s stopnjicami za na pevski kor. Pred nami se pa odpira edina, prostrana ladija, ki je dolga 48.5 metrov, 13 metrov široka in 24 metrov visoka. Namesto stranskih ladij vrsté se ob stranéh nizke, a prostorne kapele. Na vsaki strani jih je pet; ločijo jih močni podporniki in pokrite so z jednostrano streho. Globoke so 5.30 metrov, vi-

soke 11.37 metrov. S kapelami vred je toraj cerkev široka od znotraj 23.60 metrov. Večinoma so odločene za stranske altarje in spovednice, ena pa odpira vhod od južne strani. Vsaka kapela ima svoje šilasto okno 5 metrov visoko, s stebričem predeljeno v dva oddelka. Nad kapelami pa razsvetljujejo po 6 metrov visoka, z dvema stebričema predeljena okna glavni cerkveni prostor.

Prezbiterij je 16 metrov dolg, širok pa le 10 metrov; toraj ožji, nego cerkvena ladija. (S prezbiterjem vred znaša cela znotranja cerkvena dolgot 63.5 metrov.) Krasno ga razsvetljuje šestero velikanskih vitkih oken, ki so po 15.5 metrov visoka. Dva svoda v prezbiteriji sta že gotova in prostor, kjer bode stal veliki altar, je že obokan. Gledé na te prostore bode cerkev Jezusovega Srca med vsemi Graškimi največja in bode sprejela v sé véč ljudi, kot ktera si bodi ondotnih cerkvá.

Pod to cerkvijo se razprostira spodnja cerkev, vernih duš (Armenseelen - Kirche) jo imenujejo. Na cerkvenem pročelji se ne opazi, ker zakrivajo jo široke stopnjice, ki držé od zunaj k velikim vratom zgornje cerkve. Od drugih strani se pa po-

vsod vidi, ker vstaja iz zemeljskega površja. Obdajajo jo orjaški šilasti loki, ki nosijo zunanje stene kapel. Med temi odprtimi loki in stenami spodnje cerkve je prazen prostor, prosto hodišče, ker spodnja cerkev se razteza le pod srednjo ladijo in prezbiterijem. Visoka je 5.75 metrov in dve vrsti priprostih čveteroogelnih slopov ločite jo v tri ladije in nosite ob enem šilasto svodovje, ki drži tlak zgornje cerkve. Tlak spodnje cerkve leži nižje, nego zunanje površje zemlje. Okna dobivajo skozi odprta hodišča potrebne svitlobe. Ta hodišča ali lope leže višje in so le 4.5 metrov visoka. Tukaj notri v spodnji cerkvi se bodo verni zbirali k molitvi in sv. maši v tolažbo vernim dušam v vicah.

Poglejmo sedaj še cerkev od zunaj in začnimo s pročeljem. Mogočno je in veličastno. Ob stranéh ima dva stolpa, enega manjšega drugega večjega. Na levi stoji že dogotovljeni manjši stolp, čveteroogelnat, na vrhu pa se konča z osmoogelnim nadstropjem, ki je lahko predrto z osmimi šilastimi okni. Krije ga vitka visoka streha. Na desnem oglu fasade pa se dviga ogromni veliki stolp, dozidan do visokosti cerkvenega slemena; manjka mu še tistega

Izdelovale se bodo v tovarni, ki se je v Steyru v ta namen ustanovila z imenom „österreichische Waffenfabriks-Gesellschaft“, o kateri je bilo v našem listu enkrat že govorjenje. Društvo to ustanovljeno je na delnice in bo toraj na dva kraja želo, ako se mu v resnici dovoli petnajst let za izdelovanje pušk. Boljše se vé da bi bilo, če bi to vzela država sama v roke. Toda, kakor nam vojni minister pripoveduje, državne tovarne za orožje nikdar imeli nismo. To kar imamo na Dunaji v arzenalu z imenom „tehničnega topništva III. nadzorništvo“ ni tovarna za puške, temveč šola za izobražbo vojaških puškarjev. Dalje je pa ondi tudi tako malo prostora, da na izdelovanje na debelo niti misliti ni, če bi se ne prizidala kaka večja poslopja. Tudi do sedaj v merodajnih krogih še ni nihče mislil na ustanovo državne tovarne za puške, ker nam je za dosežanje potrebe zadostovalo zasobno podjetje, če tudi dobro vemo, da jih druge države imajo in da so posebno na izdelovanje pušk repetirk žrtvovale znamenite svote. Če bi jih tudi pri nas vpeljali, bi s tem vojni budget vstrajno za veliko svoto pomnožili, ker bi morali prav veliko častnikov in uradnikov ondi nastaviti, ne gledé na to, da bi tovarna ne imela nobenega dela več, kakor hitro bi bile puške izdelane.

Ni nam toraj drugo ostalo, kakor sporazumeti se z društvom za tovarniško izdelovanje orožja v Steyru, da naj nam napravi proračun za potrebno število pušk. Temu društvu je bilo tem laglje pravi proračun napraviti, ker je že 5500 repetirk po Manlicherjevem načinu izdelalo in mu je bilo zaradi tega že vse natanko znano. Prvo ponudbo, ki jo je društvo napravilo, smo zavrnili, ker se nam je previsoka zdela. Ob enem smo dali tovarniškemu društvu v Steyru razumeti, da, če ne bo drugače, osnujemo si tako tovarno sami, ktera bo pa potem kolikor toliko konkurence delala Steyerski tovarni. Na to je Steyersko društvo reklo, da prevzame delo za povprečno ceno po 36 goldinarjev za komad, kar pa tudi še ni poslednja beseda. Da ta cena ni previsoka, razvidno bo iz tega, da je poprej puška, ki se je od spredaj nabijala in ki je bila vsa v ročnem delu dovršena, veljala 21 gold., Werndlova zadovka iz leta 1867 pa 31 gold. Repetirke se morajo pa posebno skrbno in pazljivo izdelovati, če hočejo svoji nalogi kos biti. Posamični deli morajo biti eden kakor drugi, kar jih je ene vrste, vsi enaki, kar se dá le doseči z mašinskim delom. Da vsak vé, koliko strojev (mašin) da se pri izdelovanju puške repetirke potrebuje, povemo, da za celo puško blizo 600; le za oni del cevi, ki se odpira in zapira z zapiralom vred 184; za izdelavanje kopita 165 strojev. Dalje vas tudi še lahko zagotovim, pravi minister, da je cena 36 gold. za jeden komad puške repetirke jako nizka, kar je namreč meni znano, po kolikor da so druge države za nje potrosile.

Odkodnina, ki jo zahteva inženir Manlicher za svoj patent, da mu ga namreč odkupimo, znaša v skupni svoti, ki bi se mu morala na enkrat izplačati 130.000 gold., ali pa od vsake puške po 30 kr. Če se odločimo za prvo svoto, bo to na korist brambovcem, katerim potem ne bo treba premije plačevati za novo puško. — Dalje so stroški pri vsaki novi puški, ki nastanejo pri njenih poskusih in znašajo povprečno blizo 70 kr. za komad. Za strelivo računani se na puško po 200 strelcev za poskus 10 gl. 10 kr. in se je pri tem že ozir jemal na zboljšani novi

smodnik in na svinčenke iz utrjenega svinca. Za prevoznino računani se po do sedanjih skušnjah 20 krajcarjev od puške, (kar je drago kakor žefran, kajti vojaške reči plačujejo zdatno manjšo prevoznino po železnicah, kakor pa druge. Vr.) Skupni stroški za jeden komad nove puške bodo toraj znašali po dosedanem proračunu 47 gl. 30 kr., oziroma če izumitelja s pavšalom odškodujemo, 47 gl. 15 kr., kar znaša v okroglem številu 34.7 milijonov. To se zna, da je v tej svoti zapopadeno le oboroženje pešcev in lovcev z novimi puškami. Za leto 1887 zahteva vojni minister za napravo novih pušk le 3½ milijonov gl., katerim misli dodati še tistih 500.000 gl., ki so mu letos ostali kot za popolnovanje pušk in streliva določena pa ne porabljenega svota. S to svoto vred bo imel na razpolaganje ravno 4 milijone gold., s katerimi bo dal že za leto 1887 napraviti 83.000 komadov repetirk. Če jih bomo prvo leto tako malo dobili, še ne sledi, da pojde naprava novih pušk tako počasi spod rok, kar bi bilo gledé varnosti države jako obžalovati. Vzrok manjšemu številu v prvem letu izdelanih pušk iskati je v tem, ker se mora tovarna na tako velikansko izdelovanje še le pripraviti. Tudi sicer ne kaže preveč hiteti, ker bi potem delo vtegnilo površno biti in bi mnogo izvrška dalo, kar se zopet ne more iz nobene strani odobravati.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. novembra.

Notranje dežele.

V avstrijski delegaciji so interpelirali dr. Kathrein in tovariši vojnega državnega ministra za stran dvoboja. Interpelacija se glasi nekako tako-le: V Inomostu obstoji že več ko dvajset let katoliška dijaška zadruga z imenom „Avstrija“, nje pravila je vlada potrdila, ta zadruga zmetuje dvoboj načelno. Tega so se držali udje te zadruge dosihmal, dasiravno je šlo včasih tudi za njih čast in javno stopnjo. Kar je poslanec dr. Greuter o tem povedal, dokazuje to prepričanje. V najnovejših časih je pa poveljnik polka cesarskih strelcev častniške prostovoljce svaril pred občenjem z udi omenjene zadruge, in takrat, kakor tudi 4. novembra pri glavnem povelju pred rezervnimi častniki, med katerimi je bilo sedem vojaških kaplanov, dvoboj tako zagovarjal, da nikdo, ki se drži načel te družbe o dvoboji, ne more postati vojaški častnik. To pa, kar je poveljnik polka tukaj uradno govoril, stoji v nasprotju s krščansko pravostjo, z določili državlanskega in vojnega zakonika in tudi z nazori, ktere je minister v seji delegacij dne 4. novembra 1884 javno razložil. — Podpisani toraj vprašajo: 1. Ali se hoče ekscelencia prepričati, da so navedene stvari resnične? 2. Kaj misli storiti ekscelencia nasproti tem dogodjajem? Vojni minister je na to odgovoril, da mu stvar „uradno“ ni znana, pa da pozná omenjenega polkovnika, kateri je značajan in energičen poveljnik, kterege spoštujejo ne le vojaki, marveč tudi nevojaki. Stvar hoče vendar preiskovati, sicer se pa na to sklicuje, kar je rekel na interpelacijo Greuterjevo enacega zadržaja leta 1884.

Nemški jezik kot državni jezik v Avstriji našim nemškim junakom še vedno po glavi roji. Te dni ropotal je z njim poslanec Plener na Dunaji pri shodu naprednjakov. Že celó tako daleč so ti prebiti Nemci nemščino pritali, da pravijo, da je v zvezi z našo zunanjo politiko. Škoda, da ni dokazal kako? Zarad tega je neogibno potrebno, pravi Plener, kar

je tudi že Scharschmid spoznal, da se mora nemščina izluščiti iz člana XIX temeljnih postav in se mora postaviti nad paragrafe, kot edino veljavni državni jezik. Zato bodo Nemci tudi odločno glasovali proti nakani českega deželnega sveta, kakor bi bili oba jezika enakoveljna in se bodo potegnili za to, da se nemščine mora vsak učiti. Mi ne bomo nikdar priznali česčine enakovredne z nemščino. Vlada jih pa pri tem še podpira, če tudi sama priznava, da je na Českem vedno manj aspirantov, ki bi bili nemščine popolnoma zmožni. Najboljši dokaz, da nas (Nemce) popolnoma spodriniti hočejo, je pa ta, da poskušajo Praško in Brnsko deželno nadsodnijo popolnoma poslovaniti, s čemur se nam velika krivica godi. Tako je govoril Plener in je obljubil, da ne bo poprej miroval, dokler ne pribori nemščini pravice državnega jezika v Avstriji edino veljavnega. Se bo menda pač zastoj trdil!

Deželne zbere sklicali bodo, kakor se čuje, dne 10. decembra vse h krati. Iz začetka je bilo pač nameravano, da bi se bili nekteri pričeli že dne 2. decembra, ker so mislili, da bodete delegaciji vsaj danes že s svojim delom gotovi. Da niste, zakrivila je madjarska delegacija, ki je glavno debato o proračunu ministerstva zunanjih zadev preložila na bodoči ponedeljek in bo taista skoraj gotovo trajala dva dni. To je vzrok, da se bodo deželni zbori zakasnil. Takoj po deželnih zborih pričele bodo regnikolarne deputacije svoje delo. Državni zbor se snide pa nekako 26. januarja, če kaj posebnega ne pride vmes.

V hrvaškem deželnem zboru se je zopet enkrat oglašil mož, čegar beseda navadno po celi državi seže, kakor hitro ta mož usta odpre. Dr. Anton Starčević je interpeliral bana v košljivi zadevi Bosne in Hercegovine, kakor smo to nedavno med telegrami sporočali. Dotična interpelacija je taka le: „Ko je njih c. kr. visokost nadvojvoda Albrecht po Bosni in Hercegovini potoval, se je skrbno na to pazilo, da se mu ni nihče izmed naroda približati mogel, čegar prošnja ni šla poprej iz rok v roke po raznih instancah. Sploh se govori, da je vojska blizo. Avstro-madjarska monarhija je Bosno in Hercegovino zasedla na podlagi Berolinske pogodbe, prav nič pa se ni pogodila zaradi okupacije s Turčijo. Avstro-madjarska uživa v teh pokrajinah vse pravice, ki pripadajo suverenski državi in izvršuje vso suverensko oblast, ktera sultanu pripada. To se pa ne vjema z duhom in besedo mednarodnega prava, kakor tudi ne z Berolinsko pogodbo. Ta namreč določa, da naj se država gledé zasedanja sporazume s sultanom. To se ni zgodilo in so se zaradi tega našli ljudje, ki so se okupaciji z orožjem v roki protivili (bosanski mohamedanci). Avstro-madjarska država podala se je v Bosno in Hercegovino proti Berolinski pogodbi; po svojem diplomatskem zavezniku vdeležila se je proti smislu Berolinske pogodbe izpeljane volitve bolgarskega kneza v sobranji, kjer se je vdeleževala tudi iztočna Rumelija; s tem je Avstrija ta čin odobrila. Iz vsega tega lahko nastanejo jako pomenljive posledice in slučajna vojska bi lahko dalje segala, kakor se to marsikom zdi. Posebno pa bi vtegnil ta ali oni zahtevati, da naj se umaknejo iz Bosne in Hercegovine. Nečem ravno trditi, da bi Črnogorec skušal neljubega sosedu spodriniti, kedar bo še poslednje upanje zgubil v ptujo velikodušnost. Jaz ne morem trditi, ali bo Črnogorec državo pozival, da naj sprazni Bosno in Hercegovino (!), ali je ne bo morda rajši z lepo venkaj spravil. Domačini sami prijeli bodo ondi za orožje, s katerim bodo jeli sami izganjati ptuji element, ki ga smatrajo za svoje zatiralce. V Avstro-madjarski delajo nekteri za boj. Pravica in resnica zahtevata, da Hrvatje za avstro-madjarske koristi in za koristi družih prav toliko stere (nič), kar stori Avstro-madjarska in drugi Hrvatom na korist, to pa za to, ker so prebivalci Bosne in Hercegovine naši sosedje, naši bratje in ker osoda tega naroda in boj od te strani nas vse zadeva. Da o tem kaj natančnejega izvem, stavim vladi Njegovega apostoljskega in očetovskega

nadstropja, v katerem bodo viseli zvonovi. Dozidan meril bode s križem vred 111.54 metrov.

V sredi med obema stolpoma pa je pravo pročelje. Spodaj je lopa pred glavnim vhodom; nad lopo pa krasno okroglo okno (roseta), ki ima 8 m. v premeru. Višje gori se vidi še ena galerija oken in v sredi na cerkvenem slemenu stoji velika iz kamena izsekana fiala.

Če se stavba od strani pogleda, se vidi, kako v treh mogočnih odstavkih kipi proti nebu. Prvi odstavek nareja spodnja cerkev. Vidi se močno podzidje z ogromnimi podporniki in široko razprtimi loki, skozi ktere se vidijo mala okna spodnje cerkve, iz trdega sivega apnenca. Drugi odstavek narejajo z opeko zidane stranske kapele, s precej večjimi okni in se končavajo z enostranskimi strehami. Tretji odstavek pa je zidovje glavne ladije, ki se še visoko dviga nad stranskimi kapelami in je poživljen z lepo vrsto mogočnih oken. Ta okna so široka in z dvema stebričema predeljena v tri polja. Višje gori je okusno izdelan venčni zidec, na katerem sloni s škriplom krita glavna streha.

Enako poživljen je tudi veliki stolp; v treh

mogočnih odstavkih se dviga proti nebu. Okna prvega nadstropja so visoka 4 metre, drugega 9 m., tretjega pa 12 metrov.

Celo stavbo nosijo močni gromadasti podporniki. Zgrajeni so iz trdega apnenca in spodaj zeló na pošev zidani. Ob stranskih kapelah se dvigajo navpik, zgoraj se pa končajo z čelasto streho. Od tu se spenjajo podporni zidovi proti visoki ladiji, da se upirajo hudemu pritisku velikega oboka. Po vrhu podpornikov so izpeljani žlebovi, ki odvajajo deževnico iz strehe in se končajo z raznimi zverinskimi podobami, zmaji itd., ki bljujejo vođo daleč proč od cerkve.

Vsi posamezni deli zgradbe se prav lepo med seboj skladajo. Slog, ki je tukaj vporabljen, je vzet iz zgodnje dóbe francoske gotike. Svojega vspenjajočega se značaja, po katerem v vseh delih kaže hrepenenje kvišku, nikjer ne zataji; vkljub temu pa nikjer ne opazimo one lahkomisljene lahkote in igračaste zavihnjenosti. Celoti primerno je tudi jednostavno resno krogovičje pri oknih, sestavljeno iz pravih trilistov in četverolistov. Vsi stavbeni členi kažejo moč in treznost.

Znamenito delo si bodo postavili verni Štajarci v svoji metropoli; dostojno bodo počastili Sree Jezusovo. Saj pa tudi pridno darujejo v ta blag namen. Ogromni stroški, ktere je do sedaj cerkev stala, se večinoma sproti poplačujejo z dobrotnimi darovi, ki se vedno stakajo. Počez izdali so vsako leto za razna dela 50.000 gl.; v šestih letih, kar se cerkev zida, se je potrosilo nad 300.000 gl. Monumentalna stavba delala bode čast Sekovski škofiji; priklicala bode pa tudi brez dvoma obilno božjega blagoslova nad radodarne darovalce.

S to lepo stavbo, ktere naj nihče ne zamudi si ogledati, kdor pride v Gradec, končam svoje potne spomine. Marsikaj lepega sem videl na poti. In vendar — veselil sem se, ko me vlak prinese na zemljo slovensko, mimo vinskih goric Slovenskega Štajarja, mimo Maribora in Celja ob bistri Savi na lepo polje Ljubljansko. Radoval sem se ugledati zemljo domačo z njenimi v nebo kipečimi velikani — z gromadnimi Grintovci in ponosnim Triglavom — za ktere nas smé „zelena“ Štajarska po pravici zavidati.

Josip Šiška.

Veličanstva sledečo interpolacijo: „Ali nam more in če nam more, ali hoče vlada Nj. apostolskega in očetovskega veličanstva povedati: Ali je znano ali pa morda vže dogovorjeno, kaj mislijo merodajni krogi avstro-madžarke monarhije storiti, če bi kdo državo pozival, da naj se iz Bosne in Hercegovine umakne?“ — Kaj mu je ban na to odgovoril, je znano. Rekel je namreč, da ta interpelacija ne spada v področje deželnega zbora in da je Starčević človek, ki se najbolje tedaj počuti, če more vsacega in vse popadati, kar mu nasproti pride.

Vnanje države.

Bolgarska kriza je dospela s tem do vrhunca, da je Kaulbars in diplomatično osebje zapustilo Bolgarsko. Kar Rusija ni mogla doseči s prigovarjanjem, to hoče doseči z diplomatičnim kujanjem. Položaj za Evropo je veliko bolj kočljiv, kakor je bil pred rusko-turško vojsko; toraj je bil prepis samo med dvema državama, sedaj so pa vmes vse evropske države. Katkov grozi se kar naravnost, rekoč, da bode Rusija preko Avstrije in Nemčije podala roko zanesljivemu prijatelju. Ta list velja za glasilo naroda in vlade in to je prvi pot, da se naravnost grozi s francosko zvezo. Vojna moč obeh teh držav je tako silna, da si bode Avstrija dvakrat premislila, preden bi začela boj z Rusijo. Glede na to je pač smešno slišati, da se Rusija umika. Ali je list, ki tako piše, sam tako priprost, ali pa misli, da so čitatelji tako lahkoverni. To bi bilo nekaj nenavadnega, ako bi v pretrganji političnih zvez videli umikanje. — „Fremdenblatt“ zagovarja Kalnokyja, kteremu je uradni list „Petersburger Journal“ očital, „da dosihmal ni bila navada, da bi minister prijateljske države kritikoval poslanca druge prijateljske države“, ter pravi, da besede Kalnokyja niso povsem prav navedene, in da oficijelna beseda še ni izgovorjena. — Vse drugače pa piše vladni Dunajski list „Presse“, kteri pravi, da Avstrija ne more biti bolj bolgarska, kakor so Bolgari sami. . . Rusija svojega cilja, kterega ima že 200 let pred očmi, ne bode tako meni nič tebi nič popustila. Dokler je na balkanskem poluotoku prostor za obe državi, bi bilo zločinstvo, začeti boj. . . To je menda jasno in kaže, da nikdo na merodajnem mestu ne misli, da bi se Rusija umikala in da Avstrija kljub vpitju Madjarov nikakor ne želi vojne z Rusijo.

Bolgarskim vladarjem odgovoril je na njihovo častitko zarad Slivniške zmage tudi princ Aleksander Battenberg sam, rekoč: „Ponosen sem, da se po celi Bolgariji praznuje obletnica zmage. Čestitam vam na odhod Kaulbarsov.“ Poslednje besede niso prazne. Naj prijatelji Kaulbarsa še tako zagovarjajo in v zvezde kujejo, resnica je in ostane, da je bil on tisti, ki je v poslednjem času na Bolgarskem štrečno mešal in nered v deželi delal. Kdaj bi bil ondi že red, če bi tega nesrečnega človeka nikdar tja doli ne bilo. Nemški uradni korespondenc bureau, tako zvani Wolffov bureau, razglša vest, da ni res, da bi bila nemška vlada odklonila ponudeno ji varstvo ruskih podanikov v Bolgariji. Res je tako. Nemčija se ni branila ruskih podanikov pod svoje varstvo prevzeti. Še le, ko ji je Kaulbars z Rusi vred tudi Črnogorce ponudil, odklonila je ponudeno pokroviteljstvo, dobro vedoč, da bi jo varstvo nad Črnogorci takoj pripravilo v spletke z drugimi velesilami, posebno pa s Srbi. Kakor se čuje, so ves obmejni nered med Srbijo in Bolgarijo ob reki Bregova svoje dni Črnogorci zakrivili; oni so bili tudi vzrok, da se je tisto sovraštvo vedno dalje cepilo, ker so na Bolgarskem v revščini živeči, dostikrat zahajali v sosednjo Srbsko ovce in govejo živino brez denarja kupovat. Črnogorcem v Bolgariji živečim tudi ni po volji, da se je sedaj med obema pokrajinama mir napravil in da ste državi zopet prijateljici postali. Saj ni še davno, ko smo čitali v hrvatskih listih, da so že zopet planili na srbsko zemljo plenit. Vse to je tudi na Nemškem dobro znano in prav to je vzrok, da Nemčija ni hotela sprejeti Črnogorcev pod svoje varstvo ter je s temi vred tudi Ruse odklonila, ker so se ji skupno ponudili. Rusija je menda princea Mingrelskega že javno velesilam naznanila kot svojega kandidata na bolgarski prestol.

Odkar je **Črna gora** nekaj turške zemlje več v posest dobila, jele so se homatije množiti med črnogorsko in turško vlado. Vzrok so mohamedanci, ki se nikakor nočejo Črnogorecu vkloniti in se drug za drugim izseljujejo iz okraja Gusinjskega. Da se reč kolikor moč brez zdatne škode za mohamedance reši, kajti izseljenec zemljišča in stalnega posestva ne more s seboj vzeti, sklenila se je med Črno goro in Turčijo pogodba, na podlagi ktere turški izseljenci dobé primerno odškodnino za svoje posestvo. V tisti pogodbi je bil strogo določen obrok, do kterega se mohamedanci lahko umaknejo, kdor se namreč želi izseliti in tisti obrok se bliža sedaj svojemu koncu, ne da bi se bili že vsi izselili. Ker pa tudi ti, kar jih je še ostalo, nimajo resne volje pod Črnogorcem ostati, prosili so turško vlado, da naj na to vpliva, da ga ne bo nikdar konec, kar se je tudi zgodilo. Črna gora in Turčija sklenili ste toraj novo pogodbo med seboj, ki je gledé izselovanja mohamedancev brez določenega obroka. Vsak bo toraj lahko zapustil črnogorske tla, kedar mu bo prilika

vgodna, ne da bi moral svoja imetje za slepo ceno prodajati ali pa še celó zastonj puščati.

Vetka kitajska država Rusom jela je v najnovejšem času silno preglavico delati, ker se bojé, da bi jim ne delala velikanskih sitnosti, ako bi se Rusija zapletla v veliko evropsko vojsko. Ker si Mandžurci vedno bolj proti japonskemu morju pomagajo, se Rusi bojé, da se bodo tudi Kitajci prve prilžnosti poslužili in bodo napadli Usurške pokrajine. Silno težavno bi bilo Rusom v tiste oddaljene pokrajine v hitrici toliko vojakov postaviti, da bi bilo mogoče pokrajine vspešno braniti. In vendar bi morali to storiti, če si hočejo ohraniti imenovane pokrajine, ali pa morajo že sedaj skrbeti, da do tega po človeškem računu ne bo še tako kmalo prišlo. Rusi so se odločili za poslednje. Ko je bil pomorski minister Šestakov poslednjič v Vladivostoku, je prav toplo priporočal vsem ruskim gosposkam na skrajnem iztoku službovajočim, da naj bodo v prometu s Kitajci na vso moč previdni in da naj se vsakih splet-karij in demonstracij po možnosti ogibajo, ktere bi kitajski vladi dale povod misliti, da so se morda Rusi po Koreji ozirati jeli. Reči se mora, da Rusi jako oprezno postopajo; kajti če pride v Evropi do boja, kar nikakor ni nemogoče, bo Anglež najprvo gledal, da jim v Aziji po možnosti juho osoli, kakor bo le vedel in znal in Rus bi moral v tem slučaju svoje moči cepiti, če bi si hotel v Aziji ohraniti, kar si je v teku let s trudom pridobil. Za razvoj ruske trgovine je pa Rusu Azija in ondašnje naselbine zdatno več vredna, kakor pa ves balkanski poluotok, za kterega se bodo ravsali, kedar se že bodo. Prepričani smo, da če bi do tega prišlo, bi Rus rajši dva Balkana popustil, kakor pa le ped zemlje v Aziji, kjer leži bogastvo ruske države, če si ga bo znala s trgovino pridobiti, o čemur pa niti dvoma ni.

Iz **Carigrada** došlo je nekaj novic, ki vse na to kažejo, da se je Turek jel Rusa ogibati, zato pa tem pridneje okoli Drinopolja vojsko zbira. V diplomatičnih krogih trdijo, da že jo še toliko nabere, se vendar ni batí, da bi Turek na Balkanu na svojo roko kaj pričel, če tudi se tu pa tam govori, da misli iztočno Rumelijo zasesti. To je pa ruskega zastopnika v Carigradu tako spodbodlo, da je jako določno razumeti dal, da Rusija ne misli Bolgarije zasesti, če pojde vse po naravnem potu; toda tudi ne bo trpela, da bi jej kaka druga velesila v škodo zahajala. Posebno pa bi ji bilo, turško zasedanje iztočne Rumelije znamenje in povod, da bi sama takoj brez vsega pomislika Bolgarijo zasedla. No, menda strahopetega Turka ni bilo treba tako hudo ostrašiti; saj si revež tako nič ne upa. Saj si še Grka ni upal prijeti, če prav je bil trikrat močnejši od njega, pa bi se sedaj z Rusom kosal?! Nekaj družega se iz tega kaže in to je, da med Rusom in Turkom ni nobenega posebnega diplomatskega prijateljstva in nobene kakoršne-koli zveze, ki bi v slučaju boja na Balkanu na skupno vojno delovanje kazala.

Izvirni dopisi.

Iz **Vidma na Štajarskem**, 23. nov. (Blagoslovljenje prenovljene cerkvice Mater Božje v Dolénji vasi Videmske fare.) Minula nedelja je bila za Dolénjevaščane vesel in srečen dan, kajti odprla se jim je zopet hiša božja — vsa prenovljena in olepšana na čast in slavo Materi Božji, naši pomočnici. Raz zvonika in cerkvenih oken so vihrale zastave in znotraj je bila cerkev z zelenjem in venci krasno ozaljšana. Na jutro okoli 10. ure se je zbralo veliko vernega ljudstva — ne le iz domače vasi, ampak tudi iz vseh bližnjih, da se vdeleži te redke cerkvene slovesnosti. Ljudi je bilo toliko, da niso vsi v cerkev mogli.

Razun domačega g. župnika in kapelana so prišli še nekteri iz bližnje okolice: Rajhenburški g. kaplan, g. o. frančiškan iz Brežic in g. o. Jakob iz Krškega samostana. — Cerkev je blagoslovil sam domači g. župnik Videmski. Na to stopi na leco č. o. Jakob, ter razloži v jedernatih besedah pomen blagoslovljenja cerkvá, povdarjajoč, da imajo to oblast škofje, a z njihovim dovoljenjem tudi gg. dekani in župniki. Domačim vaščanom je na sree polagal, da naj jim bode krasna cerkvice vedno svet kraj, kamor naj se vsi brez razločka v nesreči, ob križih in težavah zatekajo k Mariji, svoji največi dobrotnici. V gorečih molitvah jo prosite pomoči, in vas gotovo nikdar brez uslišanja pustila ne bode. Ne pozabite tudi svojega dobrotnika, g. župnika, ki je vam preskrbel tako lep božji hram! Poslednjič g. Jakob še izroči vse vaščane v varstvo prečisti Mariji Devici, kteri je ta cerkvice posvečena in jo prosi za vse, da bi jim Ona bila ob smrtni uri milostljiva zagovornica pri Božjem Sinu.

Pri slovesni sv. maši, ktero je daroval gospod župnik z asistenco, se je slišalo lepo vbrano petje pod vodstvom Videmskega gosp. nadučitelja, pomagale so mu spretno njegove gospice hčerke in g. učitelj iz Vidma.

Po dokončani službi božji smo si bolj natančno ogledali prenovljeno véžo božjo. Omenjena podružna cerkvice stoji na prijaznem griču — nekako v sredi vasi, od koder se ti pokaže lep razgled. — Nov altar je prav okusno izdelal podobar Janez Kušlan iz Rake, kterega vsem toplo priporočamo, kajti on zasluži vsestranske podpore.

Na presnem zidu vidiš razne slike, vzete večinoma iz Kristusovega in Marijinega življenja: nad altarjem se ti kaže krasna podoba Marijinega vnebovzetja med štirimi evangelisti; na levi strani vidimo sv. Ano in Lurdsko Mater Božjo, na desni pa sv. Joahima. Na oboku sredi cerkve zagledaš napis: „Jaz sem kot trta, sladek in dišeč sad rodila, in iz mojega cvetja je častit in obilen sad!“ Na levi strani oboka predstavlja slika „Kristusovo rojstvo“, a na desni, tej podobi nasproti, pa vidiš „darovanje Gospodovo“. Razun malenkostnih napak, n. pr. pri podobi Kristusovega rojstva stoji pastir s klubkom na glavi, kar ni pravilno, smemo vse slike še precej dobre imenovati. G. Bradaska bode te nedostatnosti v prihodnje gotovo opustil.

Pozabiti pa ne smemo, da ima pri vsem tem največ zaslug Videmski župnik, č. g. Ripsl, ki se je toliko časa trudil, da so Dolénjevaščani dobili najlepšo podružnico v Videmski fari ter mu bode cerkev Marije pomočnice v Dolénji vasi še poznih let čast delala. Bog ga živi in ohrani še mnogo let!

—a—

Iz **Inomosta**, 23. novembra. (Žaljenje postavno priznane cerkve.) Tu vršila se je nedavno procesija za sv. leto. Nekteri dijaki (divjaki!) bili so pa tako predrzni, — da več ne pravimo, — da so se nesposobno rinili čez vrsto molilcev s smodko v ustih in s kopicami (cerezveljni) na glavi. Udeleževalci procesije bili so nad tem vero žalečim obnašanjem brezvernih dijakov močno užaljeni. Stvar je prišla pred sodnijo in kakor poroča „Tiroler Volksblatt“, je bilo tudi že veliko prič zaslišanih. § 303 splošnega kazenskega zakonika seveda dovolj jasno govori proti temu zločinu in c. kr. državna oblast bo storila le svojo dolžnost, ako skrbi za zadostenje postavi in verskemu čutu pobožnega naroda, ter pokaže, da je tudi očitno versko spoznavanje ter življenje po veri pri nas še vedno pod varstvom postave pred predrznim zaničevanjem brezvernežev.

(Mi bi bili to prezrli, da se ni nekaj popolno sličnega žali Bog tudi nekje na Kranjskem zgodilo. Dotični „visoko“ izobraženi zasramovalec procesije pa si je upal celó v svoji predrznosti tožiti duhovnika, ki sta ga očitno opomnila nespodobnega njegovega obnašanja pri c. kr. okrajni sodnji zarad razžalenja časti. Ali tudi naš sodnik ni prav nič dvomil, kaj mu veleval omenjeni § 303 kazenskega zakonika, ter je naznanil slučaj c. kr. državnemu pravdnistvu, da si sta ga duhovnika — zatoženca — prosila to opustiti, da se „nadepolnemu“ mladiču ne pokazi „njegov življenjetek“. Tudi mi ne želimo kazni nikomur. Želimo pa in tirjamo, da se globoko versko čutilo našega naroda ne žali nikdar in nikjer, ker smo trdno prepričani, da mu spodkopljemo tla, ako mu napravimo najdražjo njegovo svetinjo. In to svetinjo smo branili in hočemo jo braniti vselej in povsod, naj se napada očitno ali v skrivnih sejah. Vr.)

Domače novice.

(Sto goldinarjev) podarila je presvitla cesarica povodom svojega rojstnega dne tukajšnji otročji bolnišnici „Elizabetišče“, kot vrhovna pokroviteljica tega zavoda.

(Uradniško.) Računski oficijal g. Viktor Colletto, računskega oddelka c. kr. deželne vlade, imenovan je za c. kr. računskega revidenta. Računski asistent g. Josip Modic, postal je c. kr. računski oficijal, in praktikant gosp. Pavel del Negro pa asistent.

(Žitni trg) v Ljubljani je, kakor znano, na Poljanah. Prebivalci Gradišča vložili so letos prošnjo, da bi se zgoraj omenjeni trg prestavil iz Poljanske ceste na Križevniški trg, ter so jo vtemeljevali takó, da je Gradišče od velikega prometa v Ljubljani popolnoma osamljeno. Nasproti temu pro-

sili so pa tudi prebivalci Poljan in Šentpeterskega predmestja, da naj se žitni trg pusti, kjer je, ker je zaradi bližnje klavnice in živinskega trga ljudem bolj priročen. Sporočevalec g. Valentinčič potegnil se je tudi sam za predmestje in Poljane, na kar je mestni odbor z veliko večine sklenil žitni trg pustiti, kjer je.

(Najnovejši slučaj koleri podoben) dogodil se je dne 20. novembra Podsmreko pri Dobravi. Drugod v najnovejšem času ni nič slišati o njej.

(Razpisana) je služba c. kr. rudarskega zdravnika v X. razredu pri c. kr. rudarskem ravnateljstvu v Idriji. Potni stroški znašajo 400 gl. in pa prosto stanovanje ima omenjeni zdravnik proti temu, da se mu odtegne polovica aktivne doklade. Definitivno nastavljen bo še le čez tri leta; provizorij se mu bo pač štel v pokojnino, nikakor pa ne v kvinkvencije. Zahteva se znanje slovenščine in nemščine, jakost telesa, doktorat medicine in kirurgije, ter magisterij porodništva. Prošnje do 20. decembra 1886 c. kr. rudarskemu ravnateljstvu.

(Za božičnico) podaril je Lavantinski knezoškof šolskim sestram v Mariboru 35 goldinarjev, društvu katoliških pospá v Mariboru 25 in enakomenemu društvu v Celji 20 gl.

(Zrele jagode) imajo v Mariboru. Nedavno so jih natrgali lepo število ondašnji bogoslovci na sprehodu.

(Stolno cerkev v Trstu) bodo pričeli prihodnje leto popravljati. Dotični konkurz za prejemanje del je bil razpisan do konec t. l. Osrednja komisija za ohranitev starin in spominkov se je pa na svojem posvetovanju tako izrekla, da je konkurz do konec tega leta trajajoč prekratek in da bi bilo treba podaljšati ga vsaj za 6 mesecev. Potem naj se povabijo le slavni arhitekti na konkurz.

(Za pokrovitelja) družbi sv. Cirila in Metoda pristopil je v Trstu ondašnji veleposestnik g. Ivan Šabec s svoto 100 gl., ktere je daroval Tržaški podružnici. Za koncert omenjene podružnice delajo se velike priprave. Lož je do sedaj že nekaj nad 20 razprodanih.

(Podružnico sv. Cirila in Metoda) osnovali so na Koroškem v Firnici poleg Beljaka.

Razne reči.

— Sreberne rude na Českem. V Joahimsthalu so najprej kovali sreberni denar, kterege so potem imenovali tolarje. Sedaj se pa poroča, da so pri Příbrami v občini Proutkovic zasledili zlato; tam se namreč nahaja preko 300 let star rudnik z antimonom; lastnika temu rudniku sta brata Polak v Pragi. V začetku tega leta našli so v rudniku 160 metrov globoko med kremenom in antimonom zlato žilo, ktera je po mnenju strokovnjakov bogatejša od kalifornske rude. Lastnika rudnika jela sta kopati, vseh je bil dovoljen, dala sta kovati zlato rudo, ter sta jo razposlala učenim zavodom. Dosihmal so zasledovali zlato žilo 180 čevljev na dolgo.

— † Arthur, bivši predsednik ameriškanskih držav, je umrl 18. t. m. v 53. letu starosti; predsednik republiki je bil od 3. julija 1881 do 4. maja 1885. Po svojem poklicu je bil odvetnik. Ko je zmagala republikanska stranka, je bil on za časa predsednika Garfielda voljen podpredsednikom. Ko je bil Garfield umorjen, je bil Arthur predsednik do nove volilne dobe. On je bil poslednji predsednik republikanske stranke. Današnji predsednik republike je demokratične stranke. Demokrati, bi rekli po naše, so bolj federalisti, za samoupravo; republikanci so nekako centralisti, za tem in za drugim imenom se skrivajo. kakor povsod razni ljudje, ki delajo — za se, Tako n. pr. republikancem očitajo, da imajo vmazane roke; sedajni predsednik Cleveland je pa baje nesebičen in vsestransko pravičen.

— Največja človeška zgradba je baje znani „kitajski zid“, za njim pa bržkone pride kanadska železnica od Atlantskega do Tihega morja, ktera meri od Mont-Real do Port Mondy-a 2895 angleških milj. To velikansko zgradbo je dovršilo 4½ milijonov ljudi kanadske dežele „Dominion of Canada“. — Združene ameriškanske države so začele delati prvo železnico do Tihega morja še le, ko je prebivalstvo narastlo nekako do 35 milijonov. Ponosna Rusija šteje 100 milijonov prebivalcev, a nima železnice, ki bi bila tako dolga in bi segala do Tihega morja. — Deset let so premišljevali Kanadci, ali bi, ali bi ne delali te železnične proge. Leta 1881 so jo začeli delati in so jo mislili izvršiti do leta 1891. A že je dodelana stalno, samo v „Kamnitih hribih“ je še nekaj le začasno izdelanega in bode treba še napraviti več prerovov.

Prometu so izročili to železnico 29. junija t. l. Skoraj v sredi te proge, ob jezeru Vinipeg, kjer se družita Asiniborne in Red-River in se izlivata v jezero Vinipeg, je mesto tega imena 1423 milj od Mont-Real in 1472 milj od Port Mondy. To mesto je v sredi travnatih ravnin (Prairie). Tla so rodovitna in pričakovati je, da se to mesto povzdigne. Leta 1871 je bilo tu 741 prebivalcev, leta 1881 jih je bilo 7985, sedaj je prebivalcev v tem mestu nad 25.000. To mesto bode menda eno izmed največjih kanadske države in središče žitne trgovine.

Telegrami.

Dunaj, 25. nov. „Journal de St. Petersburg“ pravi, da vé, da je Rusija varstvo ruskih podanikov na Bolgarskem Nemčiji izročila. Le v Iztočni Rumeliji, kjer ni nemških konzulov, vživajo ruski podaniki francosko varstvo.

Budapešt, 24. nov. V budgetnem odseku razlagal je danes vojni minister grof Bilandt več ur puško repetirko Manlicherjevo. Odsek jo je v šestih komadih poskušal in je bil vrlo zadovoljen. Konec delegacij bo 2. ali 3. decembra.

Berolin, 25. nov. Prestolni govor pravi, da je nemška politika vsa na ohranjenje miru obrnjena in pa da se ohrani sloga med vsemi državami. Zato se poslužuje vpliva, ki si ga je pridobila po miroljubnosti, splošnjem zupanju, neprizadetji pri dnevih vprašanjih in po srčnem prijateljstvu cesarja z obema sosednima cesarskima dvoroma.

Berolin, 25. nov. Državni zbor se je otvoril. Prestolni govor povdarja kot najimennitnejši predlog oni, ki zahteva pomnožitev vojske ob začetku novega leta. Na dalje taisti naznanja preskrbninsko postavbo za vojake vdove in sirote, povišanje matrikelskih prispevkov, kreditni predlog z ozirom na to kar bo odpadlo pri sladkorskem davku na račun lanskega leta in pomnožitev indirektnih davkov. Prestolni govor dalje opozarja na nadaljevanje socijalnopolitiških postav, pravi da se bo zavarovanje proti nezgodam raztegnilo še na širše kroge, omenja invalidske postave s podporo državnih sredstev, ustanovo seminarja za iztočne jezike, znižanje pristojbin za pravne namestnike. Razmere Nemčije nasproti vsem zunanjim državam so prijazne in na zadovoljnost.

Buenos Ayres, 24. nov. Tukaj je huda kolera. V ponedeljek jih je 22 napadla. Kolero imajo tudi v Eusenadi, Cordovi in v Št. Nikolaju.

Umrli so:

21. nov. Marija Zadel, gostija, 77 let, Kravja dolina št. 11, Marasmus.

V bolnišnici:

22. nov. Andrej Naglič, kajzar, 36 let, Typhus. — Marija Malaverh, delavka, 40 let, Pneumo Typhus. — Marija Lukančič, gostija, 60 let, Tabes dorsalis.

23. nov. Janez Fabjan, delavec, 47 let, jetika.

Tujci.

23. novembra.

Pri **Malibu**: Adolf Bergl, tovarnar, z Dunaja. — Julij Neumann, potovalec, iz Budapešte. — Decker in Kornelius, trgovca, z Dunaja. — Urbančič, posestnik, iz Polhovega grada.

Pri **Stonu**: Grillitsch, Tausig, Rihter, Wohlfahrt in Scherer, trgovci, z Dunaja. — G. Berti, trgovec, iz Inomosta. — Albin Regele, c. k. nadporočnik, iz Požuna. — Radoslav Knaflič, župnik, iz Loče. — Janez Gaiber, posestnik, iz Loče. — Roza Pistotnig, zasebnica, iz Celovca. — J. Kogej, dekan, iz Idrije. — Frane Rome, župnik, iz Čemšenika. — Herrenschwand, c. k. polkovnik, iz Grada. — Alfred Wittehen, c. k. podpolkovnik, iz Trsta. — Peter Gnidi, c. k. brzojavni oskrbnik, iz Zadra. — Karl Lanjus, c. k. poročnik mornarice, iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Jakob Kurre, zasebnik s soprogo, z Dunaja. — Bašil Kalligaro, zasebnik, iz Maribora. — Julijana Čadež, zasebnica, iz Kranja. — Urban Weber, posestnik, iz Zalloga. — Anton Godec, posestnik, iz Žužemberka. — Janez Lamuth, posestnik, iz Griča. — Marija Rom, zasebnica, iz Svetliga Potoka. — Schaffhauser, uradnik, s soprogo, iz Ljubljane.

Pri **Virantu**: Janez Čibašek, župnik, iz Št. Vida. — Marija Grebeno, zasebnica, iz Velikih Lašč. — Obermann, posestnik, iz Ribnice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	743-80	— 3'6	sl. svzh.	sk. jasno	0-00	
24. 2. u. pop.	743-38	+ 5'0	m. vzh.	sk. jasno		
9. u. zveč.	744-84	+ 2'0	m. svzh.	del. jasno		

Čez dan jasno, burja. Srednja temperatura 1-1° C., za 1-8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

25. novembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 05 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	84 " 75 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 " 60 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 30 "
Akcije avstr.-ogerske banke	882 " — "
Kreditne akcije	292 " 20 "
London	126 " 05 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 95 "
Ces. cekini	5 " 93 "
Nemške marke	61 " 75 "

Tržne cene

dné 24. novembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 50	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež, "	4 55	Surovo maslo, "	— 90
Ječmen, "	4 06	Jajce, jedno, "	— 2 6
Oves, "	2 60	Mleko, liter, "	— 8
Ajda, "	3 57	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, "	4 22	Telečje, "	— 60
Koruza, "	5 04	Svinjsko, "	— 58
Krompir, "	2 94	Koštranovo, "	— 30
Leča, "	10 —	Pišanec, "	— 40
Grah, "	11 —	Golob, "	— 17
Fižol, "	10 —	Seno, 100 kgr.	2 68
Maslo, kgr.	— 95	Slama, "	2 68
Mast, "	— 68	Drva trda, 4 mtr.	6 40
Špeh svež, "	— 56	" mehka, "	4 20

Stroj za obrezovanje knjig

popolnoma dober, 37 cm. dolg, s 6 nožmi posebno pripraven za knjigoveze po deželi, je prav za nizko ceno naprodaj pri

L. Šverljugi, knjigovezu
v Ljubljani, Stolni trg št. 6.

(4) Naprodaj je izvrsten Slivovec,

pridelek iz leta 1885, ki ima 21 stopinj, liter po 50 kr. pri grajščinskem oskrbnistvu na Raki na Dolenjskem.

➡ Zrebanje že prihodnji mesec. ➡

KINCSEM
K SREČKE à 1 gl. **11 srečk 10 gl.**
samo 10 gl.

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(27)

Kincsem-srečke dobivajo se
v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.